

ГАЛИНА МАСЛЮК:

Талановита, харизматична, обдарована – українська художниця в Греції Оксана Чаус – є тією непересічною людиною, зустріч з якою щонайменше залишає слід у твоїй пам’яті, або стає частиною твого життя, як сталося в моєму випадку. В тепер уже далекому 2009-му мені було важко повірити в те, що ми з Оксаною майже двадцять років жили в одному і тому ж місті, і ніколи не зустрілися. Але я надзвичайно вдячна долі, що тоді через посла України в Греції Валерія Цибуха, звела наші стежки в одну дорогу – широку, рівну, відкриту – дорогу правди, небайдужості, безкомпромісності. З того часу нас поєднують не тільки щирі дружні стосунки, але й спільний шлях в Раді правління Асоціації української діаспори в Греції «Українсько-Грецька Думка»,

вклад Оксани в який важко переоцінити, адже ця високоморальних цінностей людина з перших днів органічно влилася в колектив однодумців.

З прадавніх часів справжні краса та розум вважалися даром всемогутніх богів чи долі, якими щедро обдаровувалися люди високого морального та духовного розвитку. Адже саме такі люди в своїх діях завжди керуються почуттям обов’язку та відповідальності. Збереження честі і гідності стоїть у них понад настроями та бажаннями. Інтелігентна людина завжди скромна і це одна із чисельних чеснот української художниці Оксани Чаус. За всі роки перебування в Греції, а це вже понад 25-ть років, в Афінах відбулася її єдина персональна виставка — в 2009 році в Українській світлиці, як ми її любимо тоді називати, українського посольства в Греції. Публікації про цю непересічну в житті української громади Афін подію друкувалися в газеті «Афіни & Еллас», з якою я в той час співпрацювала. Пропонуємо їх Вашій увазі, дорогі читачі нашого оновленого «Вісника – Ангеліафороса». Сподіваємося, що Ви, як і ми, будете відчувати гордість від того, що в Греції є така Українка як Оксана Чаус – талановита художниця і великих чеснот людина.

БОГИ І МІФИ ОКСАНИ ЧАУС

“Хороший живопис вже сам по собі благородний і благочестивий, адже ніщо так не вивисше душу і не пробуджує в ній благочестя, як сама важкість досягнення досконалості, яка веде до Бога і з ним поєднує: адже хороша картина – це не що інше, як відблиск божественної досконалості...”

Думка Мікелянджело у викладі португальця Франсіско да Олланда важлива своїм розумінням здатності хорошого живопису викликати реакцію в свідомості і почуттях споглядача. Так

було в минулому. Сподіваємося, так буде завжди...

Оксана Чаус (по батьку – Божко) – художниця. З України. Дитинство провела в київській майстерні мами-скульпторки Людмили Чаус. В середовищі художників і скульпторів. Саме тому впевнена, що це природний результат, нічого особливого. Художницею бути не мріяла. Вона просто не уявляла, що може бути інакше. Впродовж довгих годин, поки мама працювала, треба було чимось займатися, і маленька Оксана малю-

вала. Якщо вірити Оксані, з кожної дитини можна зробити художника, адже всі щось малюють. З легкою недовірою окидаю поглядом стіни, на яких висять Оксанині роботи – в око впадають скіфські баби, закодовані генетичним зарядом наших пращурів, боги давнього Олімпу, персонажі слов'янської та грецької міфології. А ця особлива Афродита з таким притаманним недавнім роботам художниці профілем – захоплює з першого погляду. Впродовж кількох наступних днів буду позирати на неї добру сотню разів. Тільки справжні живописці, думаю про себе, здатні так самобутньо індивідуально бачити і втілювати багатоманітність нашого світу, відкривати і утверджувати непроминущі цінності людського буття. Згадую сестру, яка змалечку малювала, не дивлячись на мамині прохання зайнятися скрипкою і все так само подумки розумію, що це не просто так. Це ще й талант, вроджені схильності, спосіб самовиражатися саме в такий, а не інакший спосіб. Кажу про це вголос. Оксана замислюється і погоджується з тим, що вирішальну роль може відігравати оточення, в якому людина виростає. Випадки вродженої геніальності вкрай рідкісні.

Розпитую про заплановану виставку в Культурному центрі при посольстві України в Греції і намагаюся за відведений час краще зрозуміти цю і зовні, і зсередини витончену натуру. Намагаюся отримати відповіді на багато питань: чому Оксана дотепер не робила своїх персональних виставок, як вплинув на художницю переїзд з України до Греції, чому зайнялася ілюстрацією дитячих книжок, і, врешті, як їй вдається поєднувати роботу з сімейними обов'язками, адже в художниці чоловік і двоє маленьких дітей, які, безсумнівно, вимагають багато уваги.

На всі питання Оксана відповідає з відвертою і щирою готовністю. Всі її рухи – рвучкі, імпульсивні, рішучі – виказують натуру, не підвладну тисковим і впливам, створюють образ непокірної, що важко пристосовується. Непокірність не на словах, а на ділі, в творчості, в роботі, в мистецтві. Відчуваєш, що внутрішній світ художниці далеко не завжди оточення сприймає так, як їй того хотілося би. Розкута в своїй творчості, захоплена устремлінням знайти і якомога повніше передати свої почуття, своїми картинами художниця, незалежно від мотиву, сюжету, розміру здатна показати споглядачеві всю велич живописно-образного світу. Переплетіння слов'янських, візантійських асоціацій з яскраво відчутним імпульсом багатовікової дохристиянської традиції створює оригінальні пластичні, емоційно наснажені образи, що перебувають у якомусь своєму, не відомому нам просторі, які втягують нас в магічний карнавал ірреального світу чар.

Свято останнього дзвінка в Українській недільній школі при товаристві "Українсько-Грецька Думка"

Великодні писанки своїми руками під керівництвом художниці.

IV Форум української діаспори в Греції. Еретрія. 2010 рік.

*V Всесвітній форум українців. Річні загальні збори СКУ. Київ 2011 р.
З польської делегацією на чолі з головою ОУП Петром Тимою (ліворуч).*

*V Всесвітній форум українців. Річні загальні збори СКУ. Київ 2011 р.
О. Чаус, Аскольд Лозинський (США), Г. Маслюк, Віра Коник (Естонія).*

*V Форум української діаспори в Греції. Річні загальні збори СКУ. Анавісос. Греція. 2012 р.
О. Чаус та Зенон Франко в оточенні делегатів з Латвії, України, Іспанії та Греції.*

Презентація селекційного двомовного видання Т. Шевченка "Заповіт".
Обкладинка роботи О. Чаус. Афіни. 2011 р. О. Чаус, А. Кремлі, Адоніс Пальос, Г. Маслюк, О. Наконечна.

Оксані Божко (Чаус) напевне було на роду написано займатися богами. Саме тому після того, як доля закинула її в Грецію, ми бачимо перехід від оливкової кольорової гами, у якій виконана серія робіт з центральним персонажем – скіфською бабою, до світу яскравих барв, дивовижної легкості кольористичних поєднань, тональних відношень, граційної об'ємності, легкості рисунка. Оливковий колір, що асоціюється зі степовим туманом, тьмяною атмосферою, кольором каменю, поступається місцем радісним барвистим кольорам Греції з розкішшю сонця, моря, палючого вітру, відчуття легкої невагомості. Такими прекрасними були перші враження про цю країну, згадує художниця. Подобалося все.

Закінчивши Українську академію мистецтв у таких відомих українських майстрів як Іван Макогон, Андрій Чебикін, Микола Стороженко, Іван Пилипенко, Оксана Чаус приїхала до Греції для участі у виставці на о. Крит. Незабаром отримала стипендію від Фонду державних стипендій і продовжила своє навчання в аспірантурі грецького Інституту образотворчих мистецтв. Під керівництвом уже грецького керівника Демосфеніса Коккінідіса обрала тему «Дванадцять богів Олімпу». Далі була робота в майстерні графіки Іоанніса Пападакіса на тему «Вплив грецької міфології на розвиток скіфської культури». Оксана переконана, що їй добряче пощастило. Сильна на той час команда українських професорів до-

помогла художниці знайти свій стиль, як кажуть, творче обличчя. Тоді, з ноткою смутку в голосі згадує Оксана, знайти себе ще не означало нашвидкоруч штампувати картини і добре їх продавати. Якими справіку непроминущими виявилися умовиводи і донині пристрасно читаних Юнга, Вебера, Сартра, Поппера, Ортегі-і-Гассета, які, кожен на свій лад, стверджували, що «бути героєм – значить бути самим собою». Оксана прямо відмовляється бути комерційною, тому що це означає робити те, що успішно роблять сотні інших художників. Звісно, вони можуть за один місяць отримати дивіденди, які вона отримує за сім, але є теми, які надихають, дозволяють лишитися собою, не дають втратити змогу бачити велич краси, зворушливість поезії в тому, що нас оточує, чим ми живемо. Іще однією особливістю індивідуального стилю художниці є використання прийому енкаустики, яким виконані славнозвісні фаюмські портрети, а також широко використовуваний візантійськими майстрами. Надати чарівну нерукотворність сучасному полотну Оксані вдається за допомогою холодної енкаустики, а не гарячого методу, що використовували в давнину.

Головним для художниці залишається процес. Процес роботи, іноді багатомісячних пошуків і знахідок, відчуття органічного зв'язку зі світом. Процес, впродовж якого вона всі свої почуття втілює в живописі, ту гармонію кольору, фарб,

тональних чи контрастних відношень. Ось чому для Оксани Чаус живопис – це не тільки і не стільки засіб досягнення поставленої мети, а перш за все – стан. Стан душі, внутрішнього емоційного первня, таїнство, яке і є сповіддю автора. На щастя, вірним однодумцем і прихильником Оксани є її чоловік, Сотиріс Котзеяннідіс, який, відстоюючи ті ж життєві позиції, всіляко допомагає дружині не втрачати свого творчого обличчя в жорстокому повсякденні.

Одним з найцікавіших напрямків у творчості художниці стало ілюстрування дитячих книжок. Побіч усього іншого, книжки – це ще й можливість показати свої роботи, не продаючи їх. Так, Оксана стала ілюстратором і автором книжки для дітей під назвою «Дванадцять богів Олімпу і поділ року». В цій книжці авторка використовувала астрологічну теорію Платона, згідно з якою дванадцять богів Олімпу пов'язані з дванадцятьма місяцями сонячного року і дванадцятьма знаками зодіакального циклу. На основі цієї теорії врешті був створений відомий римський календар. Однак навіть зараз багато хто знає свій знак зодіаку, не здогадуючись, котрий із богів є його покровителем. Ця робота стала дуже успішною і принесла художниці справжнє задово-

лення. Зараз Оксана захоплена новою ідеєю, переказати і проілюструвати українську казку «Ох», що оповідає історію названого батька і трьох синів. Ачей, українська казка стане улюбленою казкою грецької дівчорі.

Дуже важко втиснути в одну публікацію історію життя і творчості такої неординарної особистості як Оксана Чаус. Хочеться вірити, що мені вдалося спонукати наших читачів познайомитися з художницею особисто на вернісажі її персональної виставки, який відбудеться 21 лютого цього року (2009) в посольстві України в Греції. Треба зазначити, що художниця ніколи би не доклала будь-яких зусиль для «завоювання» уваги публіки. Оксана – рішучий противник самореклами. Питання організації виставки, здається, її обтяжує і дуже стресує. Відволікає від головного. Не побоюся здатися дещо пафосною – те, що ріднить художницю з іншими великими художниками з різних сфер творчості – велика напрута, нелицемірний, безкомпромісний пошук правди з метою покращити себе і світ.

Дуже багато я недоговорила про Оксанину Афродиту з надією на те, що ви, дорогі читачі, захочете почути це від неї самої.

Переклад **Назара Назарова**

Під враженням: Грецькі боги пензлем української художниці

Справжнім тріумфом став для українців Греції вернісаж малярства під назвою «Боги та міфи» співвітчизниці Оксани Чаус, який відбувся в суботу 21 лютого 2009 року в приміщенні Української світлиці при посольстві України в Афінах.

Привітав присутніх Посол України в Греції Валерій Цибух, який розповів, що про українську художницю в Греції йому розповіли не де інде як в Україні. Пан Цибух запросив присутніх ознайомитися з творами Оксани (живопис) та Людмили (скульптура) Чаус і наголосив на важливості проведення таких заходів на території українського диппредставництва.

Серед чисельних гостей були представники дипломатичних установ, акредитованих у Греції, представники міністерств, театральні діячі, митці, письменники, журналісти, представники підприємницьких кіл, видавничої справи, а також представники української діаспори в Греції. Виставка пройшла за організаційної підтримки посольства України в Греції та фінансової підтримки компанії Sent Denis.

Цікаво, що художниця, досить добре відома в грецьких мистецьких колах, вперше представляла свої роботи і українським глядачам. Мені дуже приємно, що ця виставка відбувається саме тут, на землі рідної України, - розповідає Оксана. Як би добре не складалося в когось життя, відчуття ностальгії за Батьківщиною, мабуть, не вдалося уникнути нікому. Дійсно, згодяться з нею мільйони позбавлених можливості ходити рідними стежками українців зі всіх куточків світу. До них, безумовно, відноситься і п. Галина Яхневич, яка, подвійно зворушена – один раз

мистецтвом, і другий – українським походженням художниці, присвятила Оксані поезію:

*Намалюй мені Україну,
В мирі, в радості, в щасті, в добрі.
Щасливу з батьками дитину,
І з тим з нами будь від зорі до зорі.*

Один із найемоційніших зарядів з вернісажу, - зізнається на наступний день художниця. Як і десятки інших щирих відвертих відгуків друзів і чужих людей, митців і прихильників, українців

і ні, почутих на цьому чудовому святі. Це ніби спошилися фарби у кольоровій писанці і по голій шкірі провели до самого потаємного куточка душі, записавши щось особливе, мабуть, нову мову спілкування, - висловлює свої враження Тетяна Лоліс. Ядро ідеї Оксани Чаус є круг, або навіть крапка, - захоплено розповідає Маня Пікуля. Звідти починається її мистецтво, з можливості вмістити цілісний Світ в одному колі у свій неповторний спосіб! Як колись у древніх таїнствах, що оточували Мистецтво, міфологія, міф, символ, знак - «говорили» сильніше і яс-

кравіше за дійсність. В давньогрецькому світі першим кроком до духовності та містицизму було обов'язкове знання символу (ромб, трикутник, круг), який представляв не власне будову світу, але зв'язок Людини зі Світом. Щоб читати це, потрібний іншого роду переклад. Так і в картинах Оксани Чаус. Необхідно відшукати мову, через яку глядач зможе «доторкнутися» до твору, впевнена пані Пікуля. Картини художниці чи давньогрецької, чи давньоскіфської тематики дійсно наповнені символами. І не може бути поіншому, запевняє сама живописець. Кодування

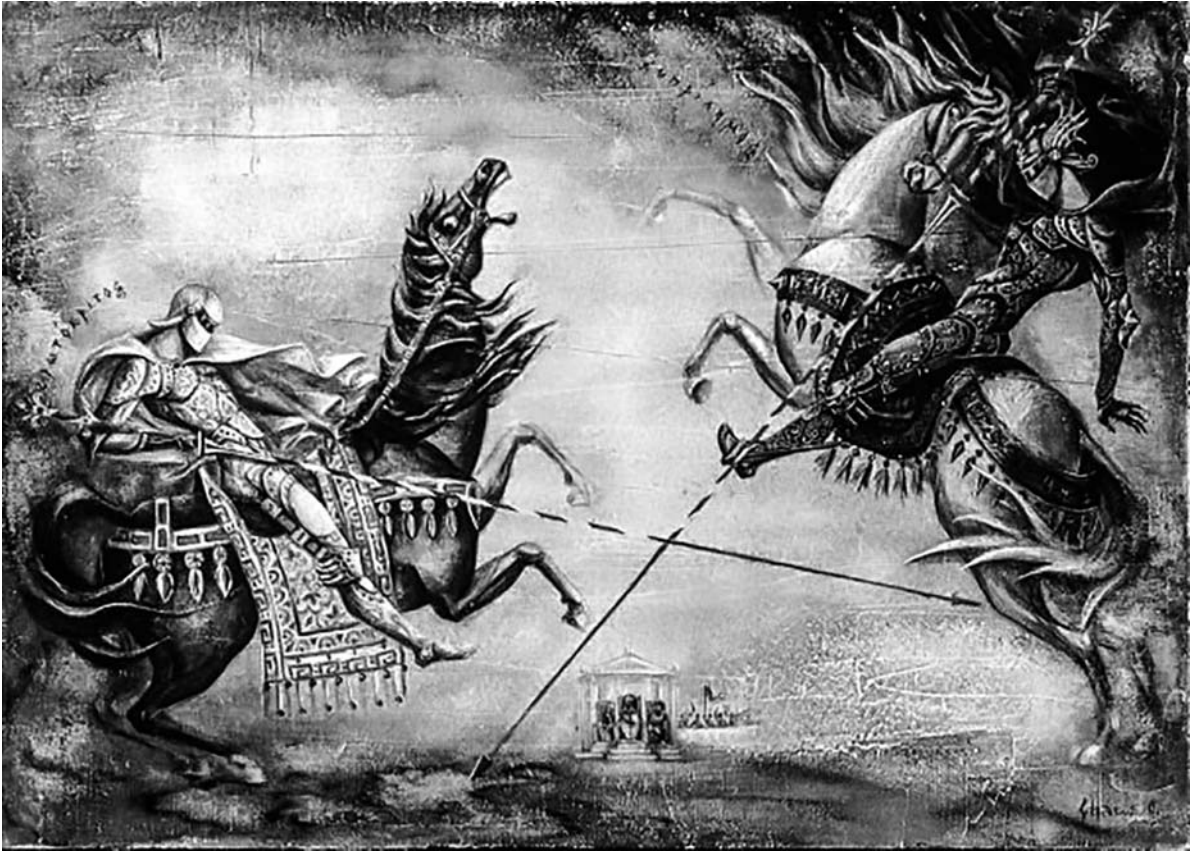

було притаманним у давні часи, але і в нинішній день існує маса схем, міток, які увійшли в життя і стали символами нашого сьогодення. У цьому, мабуть, і є успіх творів української художниці, в їх діяхронічності, позачасовій актуальності. Саме так, схвильовано підхоплює грузинська художниця Ніна Бурдулі. Твори Оксани повертають мене в найчесніше, найнекомерційніше мистецтво шестидесятників. Коли основною була ідея, її чистий прояв, без домішок, без фальші, без розрахунку. Ця творчість не знає меж, існує поза часом. Чомусь мені здається, що саме Оксана Чаус може стати засновником такої нової течії.

Буквально прикрасила своєю присутністю вечір відомо грецька письменниця Іоанна Фока, авторка книжки «Королівна Веренікі» - олександрійської казки, що розповідає про історію неземного кохання. Українська художниця в свою чергу стала автором обкладинки до неї. В руках декого з присутніх можна було побачити книжку «Дванадцять богів та розподіл світу», яку Оксана Чаус написала та проілюструвала сама.

Варто зазначити, що кожна деталь в естетичному оформленні виставки була продумана до дрібниці і гармонійно вписувалася в загал, створюючи враження завершеності і цілісності. Два-

надцять богів древнього Олімпу привертали увагу своїм своєрідним виконанням. Вірші, написані Людмилою Чаус, нагадували про їхній особистий міф. Кожний із присутніх обирав своїх улюблених богів і відстоював свій вибір у розмові зі співбесідниками. Тематичним доповненням живопису стали твори видатної скульпторки України Людмили Чаус.

Триватиме виставка у Посольстві України в Греції до 28 лютого з 6-ї до 9-ї години вечора щодня. Кому не вдалося побувати на вернісажі, має змогу відвідати її серед тижня. Мабуть не даремно одна із грецьких журналістів Анастасія Канвісі залишила у книзі відгуків подяку посольству України в Греції за те, що воно вирішило представити творчість своєї співвітчизниці українським і грецьким глядачам, як це давно відбувається зі сторони грецьких друзів художниці, а самій Оксані Чаус подякувала за те, що так палко захоплюється і надихається грецькою міфологією. Оксана Чаус, говориться там, митець, яким Вам треба гордитися, а ми гордимось тим, що відстоюємо її як громадянку нашої країни. Якщо Ви ще не знайомі з Оксаною Чаус, не гайте часу! ■

